

Agenten går frivilligt og med åbne øjne ind til sit hverv, og han kan i forbindelse med, at han påtager sig opgaven, gøre op med sig selv, om han vil være parat til at møde som vidne i retten, således at han kan sige fra på forhånd og dermed undgå at bringe sig selv i situationen. Bliver agentens vidnepligt undtagelsesfri, bortfalder naturligvis også grundlaget for at give bestemmelser om forsvarerpålæg under domsforhandlingen.

En regel om ubetinget vidnepligt for agenten vil antagelig begrænse agentanvendelser i et ikke ubetydeligt omfang, og de opklaringsmæssige fordele ved anvendelsen af agenter vil derfor komme til at stå i misforhold til de betænkeligheder, der i øvrigt er forbundet hermed, og som er nævnt foran: Hensynet til politiets integritet og vanskelighederne ved at udføre blot nogenlunde præcise regler for agentanvendelsen i det hele taget. Det er derfor vores opfattelse, at der i retsplejeløvene bør indføres et forbud mod agentanvendelse.

Afslutningsvis kan der vel være anledning til at markere, at de straffeprocessuelle regler og den måde, de håndhæves på, i særlig grad er egnet til at afspejle, om vi har et retssamfund, som vi kan være bekendt. Det er vores opfattelse, at specielt muligheden for anonymisering af vidner, men også muligheden for

anvendelse af agenter vil skabe en sådan afstand fra det retssamfund, som vi kan være bekendt, at der må siges fra. At give afkald på disse muligheder har naturligvis, som det flere gange er fremgået i det foregående, sin pris, men den pris er beskeden sammenlignet med det brud på fundamentale retsplejemæssige principper, som vil blive følgen, hvis anonymisering af vidner og agentanvendelsen legaliseres. Der er også grund til at understrege, at der ved en sådan legalisering vil ske en meget alvorlig tilsidesættelse af den ligestilling mellem anklagemyndigheden og forsvareren, som var en af hovedhjørnestene i retsplejereformen i 1978, idet navnlig muligheden for at give forsvarerpålæg med virkning for domsforhandlingen mere eller mindre vil lemlæste forsvarerens indsats for den tiltalte. Og der er sidst, men ikke mindst behov for endnu engang at gøre det klart, at begge regelsæt nok vil indebære en vis yderligere opklaringsmulighed, men samtidig vil øge risikoen for urigtige domfældelser. Intet retssystem kan udelukke risikoen for, at der sker urigtige domfældelser, men i jo højere grad de elementære straffeprocessuelle normer efterleves, i jo højere grad elimineres risikoen for, at det sker.

1) I en afgørelse af 10. juli 1985, der er fremkommet efter udarbejdelsen af denne artikel, har den europæiske menneskerettighedskommission dog i medfør af art. 27, stk. 2, i Den europæiske Menneskerettighedskonvention afvist en klage indgivet af tiltalte i sagen U. 1984.81 som »manifestly ill-founded«. Klageren havde for kommissionen gjort gældende, at man ved sagsbehandlingen havde krænket hans rettigheder efter konventionens artikel 6, stk. 1 (om »fait trail«), og stk. 3, litra b (»tilstrækkelig tid og lejlighed til at forberede sit forsvar«), litra c (»at forsvare sig personligt eller ved bistand af en advokat«), og litra d (»at afhøre eller lade afhøre imod ham førte vidner og at få vidner i hans interesse tilsagt og afhørt på samme betingelser som vidner, der føres imod ham«).

Afvisningen af klagen sker i det væsentlige med den formelle begrundelse, at rettighederne efter artikel 6 er rettigheder for tiltalte og forsvaret i almindelighed, og at man ved bedømmelsen af, om disse rettigheder er krænket, ikke blot må vurdere tiltaltes personlige situation under sagen, men forsvarets som helhed. Og da forsvareren har været til stede under hele domsforhandlingen og har kunnet afhøre de 2 anonyme vidner uden i forhold til tiltalte at være pålagt andre restriktioner end forbudet mod med tiltalte at diskutere de dele af vidneforklaringerne, hvoraf tiltalte kunne slutte sig til vidnernes identitet, når kommissionen til, at der ikke har foreligget nogen krænkelse af de påberåbte rettigheder.

For så vidt angår klagerens adgang til at forberede sit forsvar bemærker kommissionen, at anonymiseringen ikke findes at have berørt denne ret i *en sådan grad*, at der foreligger en krænkelse af artikel 6, stk. 3, litra b eller d, og under omtalen af forsvarerens muligheder for afhøring af de anonyme vidner bemærker kommissionen, at *forsvarets interesser kunne varetages lige så godt af forsvareren som af klageren selv*.

Navnlig den sidstnævnte udtalelse gør kommissionens afgørelse mindre interessant, end den ved første øjekast kan forekomme. Da kommissionen naturligvis ikke kan have være blind for, at der som ovenfor